

فهرست مطالب

□ بخش آیین دادرسی مدنی و کیفری ۵

◀ شرح درس و نکات تکمیلی ۶

□ بخش حقوق عمومی (اساسی و اداری) ۳۵

◀ شرح درس و نکات تکمیلی ۳۶

□ بخش حقوق مدنی ۱۴۳

◀ شرح درس و نکات تکمیلی ۱۴۴

□ بخش قانون اجرای احکام مدنی ۱۹۳

◀ شرح درس و نکات تکمیلی ۱۹۴

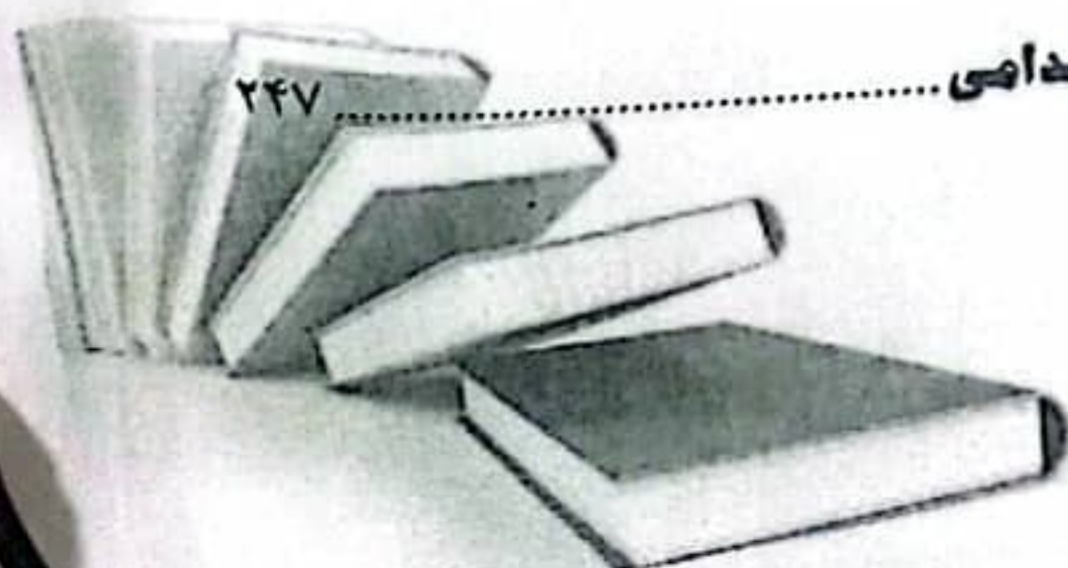
□ بخش قانون شوراهای حل اختلاف ۲۱۳

◀ شرح درس و نکات تکمیلی ۲۱۴

□ بخش قانون مجازات اسلامی ۲۲۵

◀ شرح درس و نکات تکمیلی ۲۶۶

□ سوالات طبقه‌بندی شدهی آزمون‌های استخدامی ۲۴۷

■ تبصره ۲- هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر در صورت لزوم از هیئت‌های وزارتخانه یا سازمان متبوع کارمند برای تکمیل مدارک و تحقیقات لازم کمک می‌گیرند. وزارتخانه یا سازمان متبوع کارمند نیز مکلف است در صورت اطلاع از تخلف قبلی کارمند و لزوم تعقیب وی، مدارک اتهام و نتیجه بررسی‌های خود را به وزارتخانه یا سازمان محل مأموریت اعلام کند.

■ تبصره ۳- رسیدگی به تخلفات کارمندان دولت، مأمور در شرکت‌های تعاونی دستگاه‌های اجرایی یا دستگاه‌هایی که مشمول قانون نیستند بر عهده هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر دستگاه متبوع آنان می‌باشد.

✓ ماده ۹- در موارد تعدد تخلفات کارمند در دستگاه‌های مختلفی که در آنها اشتغال داشته است، آخرین دستگاهی که کارمند به آن منتقل شده است (دستگاه متبوع وی)، صالح برای رسیدگی به اتهامات انتسابی و اجرای آرای قطعی صادره در خصوص وی است و می‌تواند به نحو مقتضی برای تکمیل مدارک و تحقیقات لازم از دستگاه‌های قبلی کمک بگیرد.

■ تبصره- دستگاه‌های قبلی و هیئت‌های قبلی و هیئت‌های آنها مکلفند همکاری‌های لازم را در اجرای مفاد این ماده معمول دارند.

✓ ماده ۱۰- انجام وظیفه در هیئت‌ها با حفظ سمت و پست سازمانی صورت می‌گیرد و در صورت ضرورت با توجه به حجم کار، در دستگاه‌های مشمول قانون تعداد کافی پست سازمانی با تغییر عنوان پست‌های بلا تصدی موجود برای اعضای هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری با رعایت مقررات مربوط پیش‌بینی می‌شود.

✓ ماده ۱۱- هیئت‌ها موظفند دفتراهایی برای انجام امور مربوط تشکیل دهند و در صورت نیاز می‌توانند انجام امور دفتری خود را به کارگزینی دستگاه مربوط ارجاع نمایند. نامه‌های محرمانه هیئت‌ها باید بدون دخل و تصرف و بازبینی در اختیار هیئت‌ها گذاشته شود.

■ تبصره- مسئولین دستگاه‌ها مکلفند امکانات و نیروی انسانی مورد نیاز دفتراهی یاد شده را تأمین کنند.

فصل دوم- شروع به رسیدگی:

✓ ماده ۱۲- گروه تحقیق موضوع ماده ۵ قانون متشکل از سه عضو است از بین افراد متأهل، متعهد، عامل به احکام اسلام، معتقد به نظام جمهوری اسلامی و اصل ولایت فقیه و دارای حداقل ۲۵ سال سن با تصویب هیئت مربوط و حکم رئیس هیئت انتخاب می‌شوند. کارمند بودن دو عضو از سه عضو یاد شده الزامی است.

✓ ماده ۱۳- هیئت‌های بدوی و تجدیدنظر یک دستگاه می‌توانند از یک گروه تحقیق استفاده کنند، مشروط بر اینکه برای تحقیق در مرحله تجدیدنظر در خصوص یک پرونده از همان گروه تحقیق که در رسیدگی بدوی همکاری داشته است استفاده نشود.

✓ ماده ۱۴- گروه‌های تحقیق فقط درباره کارمندی می‌توانند تحقیق کنند که از طرف هیئت‌های بدوی یا تجدیدنظر، بررسی وضع آنها به این گروه‌ها ارجاع شده باشد، همچنین تحقیق تنها در حدودی انجام می‌گیرد که هیئت‌ها معین می‌کنند.

■ تبصره ۱- هرگاه عضو گروه تحقیق قرابت نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم یا متهم داشته باشد یا در دعوای طرح‌شده ذینفع باشد، یا با متهم دعوای حقوقی و جزایی داشته باشد حق تحقیق در مورد همان پرونده را ندارد.

■ تبصره ۲- استفاده نکردن از گروه تحقیق، مانع رسیدگی هیئت به پرونده اتهامی کارمند و صدور رأی نیست.

سوالات ادوار گذشتهی آزمون استخدامی

۱- کدام مورد در خصوص مسئولیت مدنی دولت صحیح است؟

TEST
○○○

- ۱) چنانچه خسارت ناشی از نقص تشکیلات دولت و تقصیر کارمند دولت باشد، مسئولیت آن دو اشتراکی است.
- ۲) اصولاً در صورت تقصیر کارمند دولت، خسارت زیان دیده توسط دولت جبران نخواهد شد، اما خسارت صرفاً ناشی از اشتباه کارمند توسط دولت جبران می شود.
- ۳) در اعمال حاکمیتی، دولت همیشه معاف از پرداخت خسارت است.

۴) تمام مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی، از قلمرو شمول ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی خارج هستند.

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. براساس ماده ۱۱ قانون مسئولیت مدنی مصوب ۱۳۳۹: «کارمندان دولت و شهرداری ها و مؤسسات وابسته به آنها که به مناسبت انجام وظیفه عمداً یا در نتیجه بی احتیاطی خساراتی به اشخاص وارد نمایند شخصاً مسئول جبران خسارت وارده می باشند ولی هرگاه خسارات وارده مستند به عمل آنان نبوده و مربوط به نقص وسایل ادارات و یا مؤسسات مزبور باشد در این صورت جبران خسارت بر عهده مؤسسه مربوط است ولی در مورد اعمال حاکمیت دولت هرگاه اقداماتی که برحسب ضرورت برای تأمین منابع اجتماعی طبق قانون به عمل آید و موجب ضرر دیگری شود دولت مجبور به پرداخت خسارت نخواهد بود.

TEST
○○○

۲- در صورت رد ترکه توسط ورثه، تکلیف ماترک چیست؟

- ۱) پس از پرداخت دیون متوفی، مابقی متعلق به ورثه است.
- ۲) پس از پرداخت دیون مابقی در صورت درخواست ورثه متعلق به آنان است.
- ۳) در حکم اموال بلاوارث است.
- ۴) ترکه متعلق به طلبکاران و مدیر تصفیه ترکه است.

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. براساس ماده ۲۵۴ قانون امور حسبی هرگاه تمام ورثه ترکه را رد نماید در حکم ترکه متوفای بلاوارث بوده و مطابق مقررات فصل هشتم این باب رفتاری می شود لیکن اگر از دیون متوفی زائدی بماند مال ورثه خواهد بود. همچنین مطابق ماده ۲۶۷ امور حسبی، پس از تعیین حقوق و دیون متوفی و پرداخت آن و اخراج مورد وصیت اگر از ترکه چیزی باقی بماند، باقیمانده ترکه به ورثه داده می شود. پس از تعیین حقوق و دیون متوفی و پرداخت آن و اخراج مورد وصیت اگر از ترکه چیزی باقی بماند، ترکه به ورثه داده می شود.

TEST
○○○

۳- «الف» با سند عادی در تاریخ مشخص، آپارتمان خود را به شخص «ب» اجاره می دهد، شخص دیگری با ارائه سند عادی، مدعی است همان آپارتمان را با سند عادی اجاره کرده است. کدام مورد صحیح است؟

- ۱) در همه موارد، قراردادی که تاریخ آن مجهول است، مؤخر فرض می شود.
- ۲) چنانچه با قرائن و شواهد، تقدم و تأخر هیچ کدام از دو قرارداد مشخص نباشد، قراردادی که تاریخ آن مجهول است، مؤخر فرض می شود.
- ۳) قراردادی که تاریخ آن معلوم است، مؤخر فرض می شود.

۱۹- خواهان، دعوایی در دادگاه عمومی اقامه می‌نماید. خواننده با استناد به حکم قطعی دادگاه، ایراد امر قضاوت‌شده مطرح می‌کند و دادگاه ایراد را پذیرفته و قرار رد دعوی صادر می‌نماید و قرار قطعی می‌شود. چنانچه وارث خواهان، همان دعوی را با همان موضوع و همان سبب، بر علیه همان خواننده مطرح کند، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) دادگاه باید قرار رد دعوی به استناد همان حکم قطعی به سبب امر قضاوت‌شده صادر کند.
- (۲) دادگاه باید به استناد همان حکم قطعی به سبب امر قضاوت‌شده، قرار سقوط دعوی صادر کند.
- (۳) اگر همان دادگاه نباشد، به ماهیت دعوی رسیدگی می‌کند.
- (۴) دادگاه باید به استناد قرار رد دعوی پیشین، قرار رد دعوی صادر کند.

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. براساس بند ۶ ماده ۸۴ چنانچه دعوی طرح‌شده سابقاً بین همان اشخاص یا اشخاصی که اصحاب دعوا قائم‌مقام آنان هستند، رسیدگی شده نسبت به آن حکم قطعی صادر شده باشد، دادگاه مجدداً وارد رسیدگی ماهوی نخواهد شد و براساس قاعده اعتبار امر مختوم می‌یابد اقدام به صدور قرار رد دعوا نماید. همچنین مطابق با ماده ۸۹ قانون آیین دادرسی مدنی در صورتی که خواننده نسبت به صلاحیت دادگاه ایراد وارد کند و ایراد وی توسط دادگاه تأیید شود دادگاه قرار عدم رد صلاحیت صادر می‌کند. این قرار توسط اصحاب دعوا قابل تجدیدنظرخواهی نیست اما ممکن است دادگاه مرجوع‌الیه نپذیرد و اختلاف در صلاحیت پیش آید.

۲۰- دعوایی در دادگاه عمومی اقامه می‌شود. خواننده در هیچ‌یک از جلسات دادرسی حاضر نشده و لایحه نیز تقدیم نکرده است. دادگاه حکم به بی‌حقی خواهان صادر می‌کند و ذیل رأی، آن را قطعی اعلام می‌نماید، اما محکوم‌علیه، در مهلت مقرر، از آن تجدیدنظرخواهی می‌کند. در خصوص تکلیف دادگاه نخستین، کدام مورد صحیح است؟

- (۱) نمی‌تواند قرار رد دادخواست و یا دعوی تجدیدنظر را صادر کند.
- (۲) باید قرار رد دعوی تجدیدنظر را صادر کند و قرار قطعی است.
- (۳) فقط اگر دعوی غیر مالی باشد، باید قرار رد دعوی تجدیدنظر را صادر کند و قرار قابل تجدیدنظر است.
- (۴) باید قرار رد دعوی تجدیدنظر را صادر کند و قرار قابل تجدیدنظر است.

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. به استناد تبصره ۳ ماده ۳۳۹ قانون آیین دادرسی مدنی راجع به توصیف دادگاه در خصوص حضوری یا غیابی بودن، قطعی یا غیر قطعی بودن رأی برای اصحاب دعوا لازم‌الاتباع نیست.

۲۱- حکم از دادگاه نخستین صادر می‌شود. به درخواست محکوم‌له، حکم تصحیح می‌شود، اما محکوم‌علیه از حکم مورد تصحیح، تجدیدنظرخواهی می‌کند و این حکم، در دادگاه تجدیدنظر فسخ می‌شود. در خصوص آثار فسخ رأی مورد تصحیح بر رأی تصحیحی، کدام مورد صحیح است؟

TEST
□□□□

- (۱) فقط چنانچه محکوم‌به وجه نقد باشد، بر رأی تصحیحی اثر دارد.
- (۲) فقط چنانچه محکوم‌به وجه نقد باشد، بر رأی تصحیحی اثر ندارد.
- (۳) هیچ اثری بر رأی تصحیحی ندارد.
- (۴) رأی تصحیحی از اعتبار خواهد افتاد.

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. به استناد تبصره ۲ ماده ۳۰۹ قانون آیین دادرسی مدنی چنانچه رأی مورد تصحیح به واسطه وخواهی یا تجدیدنظر یا فرجام نقض گردد رأی تصحیحی نیز از اعتبار خواهد افتاد.

۲۲- حکمی از دادگاه صادر و لازم‌الاجرا می‌شود. در خصوص حق محکوم‌له نسبت به درخواست حبس محکوم‌علیه با رعایت سایر شرایط، کدام مورد درباره محکوم‌به صحیح است؟

TEST
□□□□

- (۱) فقط دیه، ضرر و زیان ناشی از جرم و وجه هر نوع سند (۲) دیه، ضرر و زیان ناشی از جرم، وجه سفته و وجه چک
- (۳) فقط ضرر و زیان ناشی از جرم، رد مال و محکوم‌به پولی تمام احکام حقوقی
- (۴) فقط ضرر و زیان ناشی از جرم، رد مال و وجه هر نوع سند

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. مطابق با ماده ۲۷ قانون آیین دادرسی کیفری، دادستان شهرستان مرکز استان بر اقدامات دادستان‌ها، مقامات قضایی دادرسی شهرستان‌های آن استان و افرادی که وظایف دادستان در دادگاه بخش بر عهده دارند، از حیث این وظایف و نیز حسن اجرای آراء کیفری، نظارت می‌کند و تعلیمات لازم را ارائه می‌نماید.

۴۵- بازپرس دادرسی عمومی و انقلاب تهران با صدور قرار نیابت قضایی، انجام پاره‌ای از تحقیقات را از بازپرسی دادسرای عمومی و انقلاب شیراز درخواست می‌کند. تحقیقات بازپرس اخیر، تحت نظارت چه مقامی انجام

TEST
□□□□

می‌شود؟

(۲) دادستان تهران

(۱) دادستان شیراز

(۴) رئیس کل دادگستری استان فارس

(۳) رئیس حوزه قضایی شیراز

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. (مطابق با مواد ۲۶، ۷۵ و ۱۲۱ قانون آیین دادرسی کیفری).

۴۶- عابر پیاده، در اثر برخورد خودرو با وی فوت می‌کند. در جریان تعقیب، راننده متخلف نیز فوت می‌کند. ادامه

TEST
□□□□

دادرسی چگونه انجام می‌شود؟

(۱) قرار موقوفی تعقیب صادر و در صورت تقدیم دادخواست ضرر و زیان، پرونده به دادگاه ارسال می‌شود.

(۲) قرار موقوفی تعقیب صادر و اولیاء دم متوفی باید برای مطالبه دیه، به دادگاه حقوقی مراجعه کنند.

(۳) قرار موقوفی تعقیب صادر و پرونده به دستور دادستان جهت صدور حکم مقتضی در مورد دیه به دادگاه ارسال می‌شود.

(۴) پرونده به دادگاه ارسال و دادگاه با صدور قرار موقوفی تعقیب، در مورد دیه نیز حکم مقتضی صادر می‌کند.

■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. (مطابق با ماده ۸۵ قانون آیین دادرسی کیفری و تبصره‌های آن).

۴۷- شخص «الف» که در شهر کرج ساکن است، پس از چند روز مفقود شدن، نهایتاً جنازه وی در یکی از خیابان‌

های تهران کشف می‌شود، متعاقب تعقیب کیفری موضوع، بازپرس دادرسی عمومی و انقلاب تهران، با چه

TEST
□□□□

تکلیفی مواجه است؟

(۱) ضمن انجام تحقیقات، سعی در کشف محل وقوع جرم کرده و اگر محل وقوع جرم تا ختم تحقیقات مشخص نشود، در خصوص موضوع اظهار نظر می‌کند.

(۲) ضمن انجام تحقیقات، سعی در کشف محل وقوع جرم کرده و اگر محل وقوع جرم تا ختم تحقیقات مشخص نشود، قرار توقف تحقیقات صادر و پرونده به‌طور موقت بایگانی می‌شود.

(۳) از همان ابتدا، قرار عدم صلاحیت به شایستگی دادرسی عمومی کرج صادر می‌کند.

(۴) حق اظهار نظر نهایی ندارد، مگر اینکه مشخص شود جرم در حوزه قضایی او اتفاق افتاده است.

■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. مطابق با ماده ۱۷۸ قانون آیین دادرسی کیفری، هرگاه آثار و ادله وقوع جرمی

در حوزه قضایی محل مأموریت بازپرس کشف شود، اما محل وقوع آن معلوم نباشد، بازپرس ضمن انجام تحقیقات سعی

در کشف محل وقوع جرم می‌کند و اگر محل وقوع جرم تا ختم تحقیقات مشخص نشود، بازپرس در خصوص موضوع

اظهار عقیده می‌کند.

TEST
□□□□

۴۸- در کدام مورد زیر، بازپرس قرار تأمین کیفری صادر می‌کند؟

(۱) پس از تفهیم اتهام و فقط در صورتی که بیم فرار متهم باشد.

(۲) پس از تفهیم اتهام و تحقیق لازم، در صورت وجود دلایل کافی

(۳) مطلقاً پس از تفهیم اتهام

(۴) در صورت وجود دلایل کافی، بدون لزوم تفهیم اتهام

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. (مطابق با ماده ۲۱۷ قانون آیین دادرسی کیفری).

مجموعه سؤالات آشنایی با قوانین و مقررات اداری

۱- رسیدگی به شکایات استخدامی کارکنان کدام سازمان در صلاحیت شعب دیوان عدالت اداری قرار دارد؟

- (۱) سازمان بورس و اوراق بهادار
(۲) ستاد اجرایی فرمان امام (ره)
(۳) کمیته ملی المپیک
(۴) دهیاری

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. مستنبط از بند ۳ ماده ۱۰ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری رسیدگی به شکایات کارکنان ستاد اجرایی فرمان امام (ره) در صلاحیت شعب دیوان عدالت قرار دارد. این ماده اعلام می‌داد: «صلاحیت و حدود اختیارات دیوان به قرار زیر است: ... ۳- رسیدگی به شکایات قضات و مشمولان قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مستخدمان واحدها و مؤسسات مذکور در بند (۱) و مستخدمان مؤسساتی که شمول این قانون نسبت به آنها محتاج ذکر نام است اعم از لشکری و کشوری از حیث تضييع حقوق استخدامی». علاوه بر تصریح این ماده، رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۹۲۸ و ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۹۲۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۶ با تصریح به اینکه «شعب دیوان عدالت اداری در رسیدگی به دعاوی استخدامی کارکنان ستاد اجرایی فرمان امام (ره) شایستگی رسیدگی دارند» از دیگر مؤیدات می‌باشد.

۲- مرجع رسیدگی به شکایات کارگران شاغل در سازمان‌های دولتی در مورد اخراج و بازخرید آنها کدام است؟

- (۱) دادگاه‌های دادگستری
(۲) شعب دیوان عدالت اداری

(۳) مراجع پیش‌بینی‌شده در قانون کار (۴) هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری موجود در سازمان‌های دولتی
■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. توجه گردد که کارگران می‌توانند به آراء قطعی صادره از هیأت‌های تشخیص حل اختلاف به دیوان عدالت اداری اعتراض کنند، نه اینکه مستقیماً به دیوان رجوع نمایند.

TEST
○○○

۳- مؤثرترین نظارت در جهت ابطال تصمیمات اداری کدام است؟

- (۱) نظارت محاکم دادگستری
(۲) نظارت قضایی دیوان عدالت اداری
(۳) نظارت شورای نگهبان
(۴) نظارت ریاست مجلس بر تصمیمات مقامات اداری

TEST
○○○

■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است.

۴- مرجع اصلی شکایات و تظلمات اداری در حقوق ایران کدام مرجع می‌باشد؟

- (۱) دیوان عدالت اداری
(۲) دیوان محاسبات
(۳) وزارت کشور
(۴) استانداری مربوطه
■ پاسخ گزینه «۱» صحیح است. با توجه به اصل ۱۷۳ قانون اساسی و ماده ۱ و ۱۰ قانون دیوان عدالت اداری دیوان مرجع شکایت و تظلمات اداری در کشور است.

TEST
○○○

۵- صلاحیت رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان با است.

- (۱) دادگاه عمومی جزایی
(۲) بازرسی کل کشور
(۳) هیأت بدوی
(۴) گزینه‌های ۱ و ۲
■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. مطابق مواد (۱) و (۴) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ گزینه ۳ صحیح است. اگرچه دادگاه عمومی جزایی نیز به تخلفات اداری رسیدگی می‌کند ولی در مواردی که جنبه کیفری داشته باشد و از آنجایی که در سؤال طرح شده به این موضوع اشارهای نشده است، گزینه ۳ صحیح می‌باشد.

قانون شوراهای حل اختلاف

مصوب ۱۴۰۲/۶/۲۲ مجلس شورای اسلامی:

ماده ۱- به منظور حل اختلاف و صلح و سازش بین اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی، شوراهای حل اختلاف که در این قانون به اختصار «شورا» نامیده می‌شوند، زیر نظر قوه قضائیه و با شرایط مقرر در این قانون تشکیل می‌گردند.

ماده ۲- برنامه‌ریزی و راهبری شوراهای توسط مرکز حل اختلاف که در این قانون به اختصار «مرکز» نامیده می‌شود، انجام می‌گیرد. تبصره - مرکز، زیر نظر رئیس قوه قضائیه اداره می‌شود و رئیس مرکز با حکم رئیس قوه قضائیه منصوب می‌شود.

ماده ۳- حوزه فعالیت شوراهای تابع حوزه قضائی بخش یا شهرستان مربوط است.

تبصره ۱- شعب شوراهای در شهرها و در صورت لزوم در مراکز دهستان‌ها و روستاها به تشخیص رئیس قوه قضائیه به تعداد لازم تشکیل می‌گردد. رئیس قوه قضائیه می‌تواند این امر را به رئیس مرکز تفویض کند.

تبصره ۲- برای رسیدگی به امور فنی و صنفی در دعاوی و شکایات فی‌مابین اصناف، «شوراهای حل اختلاف تخصصی» قابل تشکیل است. در صورت تشکیل شوراهای حل اختلاف تخصصی مذکور و عدم رد صلاحیت تخصصی خود، دعاوی مربوط منحصراً در این شعب بر اساس احکام این قانون رسیدگی می‌شود. همچنین برای رسیدگی به امور و دعاوی مربوط به احوال شخصیه فی‌مابین اقلیت‌های دینی موضوع اصل سیزدهم (۱۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به ترتیب مقرر در این قانون، شوراهای حل اختلاف تخصصی قابل تشکیل است که تشکیل این شوراهای مانع از مراجعه اقلیت‌های دینی مذکور به دیگر شوراهای همان حوزه قضائی نیست.

ماده ۴- قوه قضائیه مکلف است حداکثر ظرف یک سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، در هر حوزه قضائی شهرستان، شعبه یا شعبی از دادگاه‌ها را تحت مدیریت و نظارت رئیس آن حوزه قضائی به‌عنوان دادگاه صلح تعیین کند.

ماده ۵- در حوزه قضائی بخش، وظایف و اختیارات و صلاحیت‌های دادگاه صلح می‌تواند بر عهده دادگاه بخش باشد که بر اساس احکام این قانون رسیدگی می‌کند.

ماده ۶- ریاست و نظارت دادگاه‌های صلح و شوراهای حل اختلاف در استان بر اساس آیین‌نامه ماده (۴۰) این قانون تعیین می‌شود.

معرفی نکات برتر و پرتکرار آیین دادرسی مدنی

آیین دادرسی مدنی مجموعه اصول و مقرراتی است که در مقام رسیدگی به امور حسبی و کلیه دعاوی مدنی و بازرگانی در دادگاه‌های عمومی، انقلاب، تجدیدنظر، دیوان عالی کشور و سایر مراجعی که به موجب قانون موظف به رعایت آن می‌باشند به کار می‌رود. مجموعه اقداماتی که به منظور پیدا کردن یک راه‌حل قضایی به کار می‌رود، دادرسی به مفهوم اخص گویند.

نکته برتر: دادرسی به معنی احقاق حق و میل به عدالت تلقی می‌گردد. از جمله اهداف مهم آیین دادرسی مدنی را می‌توان، تشخیص حق از باطل و تحقق عدالت و برقراری نظم نام برد. آیین دادرسی روش و مجموعه قواعد شکلی و تشریفاتی است که دستیابی به اهداف مذکور و ساز و کار عملی آن را تأمین می‌کند. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های حقوق و قواعد آن داشتن ضمانت اجرای دولتی است. یکی از مهم‌ترین ارکان ضمانت اجرای قواعد حقوقی، وجود سازمان و مراجع قضایی و صلاحیت آنها جهت رسیدگی به دعاوی و امور حسبی و تصمیم‌گیری قاطع در این امور می‌باشد.

نکات برتر

از جمله اوصاف مهم آیین دادرسی مدنی را می‌توان، شکلی بودن، در زمره حقوق عمومی بودن، آمره بودن و عطف به ماسبق شدن دانست. قوانین به طور کلی به دو دسته شکلی و ماهوی تقسیم می‌شوند. قوانین ماهوی یا ماهیتی عبارت از قانونی است که مربوط به ذات حق یا عمل حقوقی و قوانین شکلی در ارتباط با چگونگی رسیدگی و اثبات وقایع حقوقی هستند. قواعد آیین دادرسی به ویژه قواعد راجع به نظام قضایی و قواعد مربوط به صلاحیت ذاتی مراجع قضایی در زمره حقوق عمومی می‌باشد.

قوانین امری آن دسته از قوانین هستند که اشخاص نمی‌توانند برخلاف آن تراضی و توافق کنند.

قواعد تکمیلی یا تخییری؛ تفسیری، قواعدی هستند که توافق برخلاف آن با نظم عمومی در تعارض نبوده و می‌توان خلاف قوانین توافق نمود.

قواعد آیین دادرسی از حیث آمره یا مخیره بودن به طور معمول به سه دسته ذیل تقسیم شده است: قواعد راجع به سازمان قضایی، قواعد راجع به صلاحیت، قواعد راجع به آیین دادرسی مدنی به مفهوم اخص.

نکته برتر: قواعد شکلی همچون قواعد آیین دادرسی مدنی، برخلاف قواعد ماهوی‌ای، فوری و قهقهرایی داشته و عطف به ماسبق می‌شوند، مگر آنکه با حق مکتسبه اشخاص در تعارض باشد. اصل دادخواهی مختص اقامه‌کننده دعوی و یا مرحله بدوی نیست و رعایت آن در تمام مراحل دادرسی و توسط اصحاب دعوا الزامی است. اصل ابتکار عمل ذینفع یکی از مهم‌ترین اصول دادرسی مدنی می‌باشد. اصل ابتکار عمل اصحاب دعوی مدنی از مهم‌ترین وجوه افتراق آیین دادرسی مدنی از آیین دادرسی کیفری می‌باشد. اصل تدافعی بودن دادرسی، متناظر و

تقابل یکی از اصول بسیار مهم و سرنوشت‌ساز دادرسی است که در اصطلاح به معنای اعطای فرصت و امکانات لازم به هر کدام از طرفین دعوا است تا بتوانند ادعاهای خود را مطرح و ادله مثبت آن ادعاها را ارائه کنند.

اصل قانونمندی دادرسی در دو بُعد شکلی، نظم و قانونمندی در اعمال شکلی و مدیریت روند دادرسی و بُعد ماهوی، نظم و قانونمندی در اعمال و قواعد ماهوی و اتخاذ تصمیم ماهیتی تقسیم می‌گردد.

از تضمینات قانون آیین دادرسی مدنی در خصوص اصل استقلال و بی‌طرفی قاضی می‌توان به رد دادرسی در ماده ۹۱ این قانون اشاره کرد.

اصل صلاحیت دادگاه محل اقامت خوانده مؤید پذیرفتن اصل برائت توسط قانون آیین دادرسی مدنی می‌باشد. یکی از تضمینات مهم امنیت قضایی، علنی بودن دادرسی است.

هدف اصلی از دادرسی حفظ و حراست از حق و اجرای عدالت و برقراری و حفظ نظم است.

دعوا:

دعوا توانایی قانونی مدعی حق تضییع یا انکار شده در مراجعه به مراجع صالح برای قضاوت گذاردن وارد بودن یا نبودن ادعا و ترتیب اثر قانونی مربوط است. بدون تقدیم دادخواست دعوا اقامه نمی‌شود.

خواهان در مقام اقامه دعوا باید معلوم و معین بوده، اهلیت داشته و ذینفع باشد.

نکته‌برتر: اگر خواهان در دعوا معلوم و معین نباشد، شرایط اقامه دعوا وجود ندارد و لذا اگر دادخواستی تنظیم گردد، رد فوری می‌شود. به طور کلی سه گروه افراد صغیر، سفیه و مجنون، محجور محسوب می‌شوند. سن بلوغ در پسر ۱۵ سال تمام قمری و در دختر ۹ سال تمام قمری می‌باشد. سن رشد در قانون صراحتاً تعیین نشده است ولی سن ۱۸ سال شمسی را برای رشد در نظر گرفته شده است. کسی که در دادگاهی اقامه دعوا می‌کند باید در آن نفعی عقلایی و قابل تحقق داشته باشد اعم از مادی یا معنوی.

نفع باید شخصی و مستقیم باشد زمانی که اقامه دعوا به نمایندگی از دیگری انجام شود، داشتن سمت از شرایط اقامه دعوا می‌شود.

اولین و مهم‌ترین معیار تشخیص سمت و انواع آن در دعوی، نفع مستقیم و شخص خواهان است.

ذینفع شخصی است که نفع مثبت و منفی (ضرر) دعوی به صورت مستقیم متوجه شخص او می‌باشد.

نکته‌برتر: قائم‌مقام شخصی است که به جانشین از دیگری دارای حقوق و تکالیف او می‌گردد. قائم‌مقام در واقع خود اصیل و ذینفع مستقیم و شخص دعوی است.

نماینده به طور کلی به سه نوع قابل تقسیم است: نماینده قانونی، نماینده قضایی، نماینده قراردادی.

نماینده عنوانی است که بر مبنای آن شخص اقدام به انجام عمل حقوقی به نام شخص دیگری به حساب او برای تأمین اهداف او انجام می‌دهد. مثل وکیل که نماینده موکل است.

نکته‌برتر: نماینده قانونی را قانون مستقیماً تعیین و پیش‌بینی می‌کند. نماینده قضایی کسی است که توسط دادگاه برحسب مورد تعیین می‌گردد. نمایندگی که با توجه به مقررات و قوانین جاری به اشخاص داده

۴) حقوق عینی متضمن حق تعقیب هستند، لیکن حقوق دینی متضمن و موجد حق تعقیب نیستند.

■ پاسخ گزینه «۴» صحیح است. حق عینی متضمن تعقیب از همگان است و صاحب مال آن را در دست هر کس بیاید می تواند مطالبه کند اما حق دینی حاوی حق تعقیب نیست و موضوع آن فقط از شخص مدیون قابل مطالبه می باشد.

۱۶- یک شرکت کرایه اتومبیل، اتوبوسی را با اوصاف مشخص، به یک شرکت توریستی اجاره می دهد و در زمان مقرر، یک دستگاه اتوبوس تعیین و به شرکت توریستی تحویل می دهد. ولی اتوبوس مذکور به دلیل نقص فنی معیوب بوده و قادر به حرکت نیست. کدام مورد صحیح است؟

TEST
○○○

۱) شرکت توریستی، حق فسخ دارد و می تواند پس از آن، استرداد اجاره بها را از موجر درخواست کند.

۲) شرکت کرایه اتومبیل می تواند به دلیل نقص فنی اتوبوس و عدم امکان تهیه وسیله نقلیه جایگزین، قرارداد را فسخ کند.

۳) شرکت توریستی، حق فسخ ندارد.

۴) موجر بین تسلیم فرد دیگری از افراد کلی یا فسخ اجاره مخیر است.

■ پاسخ گزینه «۳» صحیح است. مطابق ماده ۴۸۲ قانون مدنی اگر مورد اجاره عین کلی باشد و فردی که موجر داده معیوب درآید مستأجر حق فسخ ندارد و می تواند موجر را مجبور به تبدیل آن نماید و اگر تبدیل آن ممکن نباشد، حق فسخ خواهد داشت.

TEST
○○○

۱۷- کدام مورد، صحیح است؟

۱) وقف بر نفس و وقف بر مصالح عامه، اگر خود واقف مصداق موقوف علیه باشد، باطل است.

۲) چنانچه متولی مال موقوفه مرتکب خیانت شود، حاکم حق عزل او را ندارد.

۳) متولی در صورتی می تواند برای انجام امور تولیت، وکیل بگیرد که در ضمن وقف، شرط شده باشد.

۴) موقوف علیه بعد از حصول منافع موقوفه و تعیین حصه، تنها با اذن متولی، حق تصرف دارد.

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. مطابق ماده ۷۹ قانون مدنی: واقف یا حاکم نمی تواند کسی را که در ضمن عقد وقف، متولی قرار داده شده است، عزل کند؛ مگر در صورتی که حق عزل شده باشد و اگر خیانت متولی ظاهر شود، حاکم ضمّ امین می کند.

۱۸- رأی داوری صادر و به محکوم علیه ابلاغ می شود. به درخواست محکوم له، اجراییه نیز صادر و ابلاغ می گردد. چنانچه محکوم علیه به رأی داوری اعتراض کند، کدام مورد صحیح است؟

TEST
○○○

۱) اعتراض مانع اجرا نیست، مگر آنکه دلایل اعتراض قوی باشد و دادگاه قرار توقف عملیات اجرایی را صادر کند. گرفتن تأمین از معترض، الزامی است.

۲) اعتراض مانع اجرا نیست، مگر آنکه دلایل اعتراض قوی باشد و دادگاه قرار توقف عملیات اجرایی را صادر کند. در صورت اقتضا، تأمین مناسب از معترض اخذ می شود.

۳) اعتراض مانع اجرا نیست، مگر آنکه دادگاه قرار قبولی اعتراض را صادر کند.

۴) اعتراض مانع اجرای رأی داور است مگر آن که دادگاه با اخذ تأمین مناسب از محکوم له، دستور ادامه عملیات اجرایی را صادر کند.

■ پاسخ گزینه «۲» صحیح است. مطابق با ماده ۴۹۳ قانون آیین دادرسی مدنی اعتراض به رأی داور مانع اجرای آن نیست مگر آنکه دلایل اعتراض قوی باشد. در این صورت دادگاه قرار توقف منع اجرای آن را تا پایان رسیدگی به اعتراض و صدور حکم قطعی صادر می نماید و در صورت اقتضا تأمین مناسب نیز از معترض اخذ خواهد شد.